

Anonymiserad version

Översättning

C-798/23 – 1

Mål C-798/23 (Abbottly)ⁱ

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

21 december 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Supreme Court (Irland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

21 december 2023

Klagande:

Minister for Justice

Motpart:

SH

SUPREME COURT

S:AP:IE:2022:000116

[utelämnas] [ledamöter i den dömande sammansättningen]

[utelämnas]

[hänvisningar till det nationella målet och dess namn]

BESLUT AV DEN 21 DECEMBER 2023

OM HÄNSKJUTANDE TILL

EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL I ENLIGHET MED

ⁱ Förevarande mål har getts ett fiktivt namn. Detta namn är inte någon av rättegångsdeltagarnas verkliga namn.

ARTIKEL 267 I FÖRDRAGET

Den 11 maj 2023 hölls en förhandling vid Supreme Court (Högsta domstolen) angående det överklagande som klaganden ingav den 4 november 2022 av det avgörande som High Court (Förvaltningsöverdomstolen) ([utelämnas] [namnet på domaren vid High Court]) meddelade den 27 juli 2022. I det avgörandet vägrade High Court överlämnande av motparten till Republiken Lettland på grundval av den relevanta arresteringsordern av den 26 februari 2021. Klaganden har yrkat att nämnda avgörande ska upphävas på de grunder och i enlighet med vad som anges i överklagandet. Förhandling hölls den 11 maj 2023.

Supreme Court beslutade den 19 januari 2023 att bevilja prövningstillstånd för överklagandet av nämnda beslut [utelämnas].

Det beslutades att målet skulle tas upp till prövning.

Målet prövades av rätten den 14 december 2023 [utelämnas].

De faktiska omständigheterna och förfarandet redovisas i det bifogade beslutet om hänskjutande.

Supreme Court anser att avgörandet av tvisten mellan parterna i förevarande mål ger upphov till frågor om innebörden och räckvidden av begreppet ”förhandling som ledde till beslutet” i artikel 4a i rådets rambeslut 2002/584/RIF, ändrat genom rådets rambeslut 2009/299/RIF.

SUPREME COURT HAR BESLUTAT att hänskjuta följande frågor till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande i enlighet med artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt:

1) När den eftersökta personen begärs överlämnad för att avtjäna ett fängelsestraff som vederbörande ådömts på grund av att han inte har iakttagit villkoren för en polisövervakningspåföljd som han tidigare ådömts, i en situation där den domstol som utdömde det fängelsestraffet hade ett utrymme för skönmässig bedömning i fråga om huruvida ett fängelsestraff skulle utdömas (men inget utrymme för skönmässig bedömning i fråga om det eventuella straffets varaktighet), ingår då det förfarande som ledde till påförandet av det fängelsestraffet i den ”förhandling som ledde till beslutet” i den mening som avses i artikel 4a.1 i rådets rambeslut 2002/584/RIF?

2) Var beslutet att omvandla polisövervakningspåföljden till ett fängelsestraff i den situation som anges i fråga 1 ovan ett beslut som syftade eller ledde till en ändring av typen eller varaktigheten av det straff som den eftersökta tidigare ådömts och i synnerhet av den polisövervakningspåföljd som ingick i hans tidigare straff, vilket omfattas av det undantag som avses i punkt 77 i domen *Ardic*?

SUPREME COURT HAR ÄVEN BESLUTAT att [utelämnas] förevarande mål om överklagande ska vilandeförklaras till dess att [utelämnas] Europeiska unionens domstol har avgett ett förhandsavgörande avseende nämnda frågor [utelämnas].

[utelämnas] [vederbörandes namn]

BITRÄDANDE JUSTITIESEKRETERARE

[utelämnas] [vederbörandes namn]

SUPREME COURTS ORDFÖRANDE

utfärdat den 21 december 2023

AN CHUIRT UACHTARACH

SUPREME COURT

S:AP:IE:2022:00116

[2023] IESC 37

[utelämnas] [domare i den dömande sammansättningen]

[utelämnas]

[utelämnas] [upprepning av parternas namn]

Supreme Courts beslut om hänskjutande av den 14 december 2023

Inledning

- 1 Supreme Court har beslutat att, med tillämpning av artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, hänskjuta två frågor till Europeiska unionens domstol (nedan kallad EU-domstolen) avseende innebörden och räckvidden av begreppet ”förhandling som ledde till beslutet” i artikel 4a i rådets rambeslut 2002/584/RIF, ändrat genom rådets rambeslut 2009/299/RIF (nedan kallat rambeslutet). Denna aspekt av artikel 4a har varit föremål för omfattande rättspraxis från EU-domstolen, bland annat i EU-domstolens avgörande nyligen i de förenade målen C-514/21 och C-515/21 (EU:C:2023:235) (nedan kallat domen LU).

Bakgrund

- 2 SH (nedan kallad motparten) dömdes för två brott år 2014 av Distriktsdomstolen i Valmiera respektive Jēkabpils, vilket i båda fallen ledde till ett fängelsestraff och en period av ”polisövervakning”. Den 27 oktober 2015 lades dessa straff samman, vilket resulterade i ett sammanlagt fängelsestraff på fyra år och nio månader samt polisövervakning i tre års tid.
- 3 Polisövervakning är ”en kompletterande påföljd, som en domstol kan döma ut som en tvingande åtgärd, för att övervaka hur en person som tidigare har suttit frihetsberövad uppför sig och så att den personen kan underkastas de begränsningar som polisinstitutionen föreskriver” (§ 45 i den lettiska strafflagen). Perioden av polisövervakning inleds när fängelsestraffet har avtjänats.
- 4 När SH satt fängslad fick han muntlig och skriftlig information om att han, som ett villkor för polisövervakning, var skyldig att inställa sig vid polisstationen i Jēkabpils (där han var bosatt) inom tre arbetsdagar från det att han frigavs från fängelset (vilket var planerat till den 22 augusti 2019). Han informerades även om att om han inte inställde sig vid ifrågavarande polisstation skulle detta kunna leda till att han ådömdes en administrativ påföljd i enlighet med § 177 i den lettiska lagen om administrativa överträdelser. Han undertecknade en kopia av den skriftliga underrättelsen för att bekräfta att han hade tagit del av den.
- 5 SH frigavs i vederbörlig ordning från fängelset men inställde sig inte vid polisstationen i Jēkabpils. Distriktsdomstolen i Zemgale fann följaktligen, den 11 maj 2020 och återigen den 27 maj 2020, att SH hade gjort sig skyldig till en ”administrativ överträdelse” av § 177, vilket ledde till att han ålades böter på 30 euro respektive 40 euro.
- 6 I lettisk rätt föreskrivs att om en person som står under polisövervakning bryter mot bestämmelserna i ond tro, kan en domstol ”ersätta en kompletterande påföljd som ännu inte har avtjänats med en frihetsberövande påföljd, där två dagars polisövervakning motsvarar en dags fängelse”. En överträdelse i ond tro konstateras ha skett om personen har dömts av förvaltningsdomstol två gånger inom en ettårsperiod för en sådan överträdelse (§ 45.5 och 45.6 i den lettiska strafflagen). Ett sådant beslut måste dock inte fattas, inte ens när en överträdelse i ond tro har konstaterats:

”Om relevanta omständigheter föreligger (om det finns omständigheter som motiverar att den dömde inte ska avtjäna det utdömda straffet) har domstolen möjlighet att avslå ansökan.”

(Se skrivelse från Distriktsdomstolen i Zemgale av den 17 mars 2022.)
- 7 I juni 2020 ingav ordningsavdelningen vid polisstationen i Jēkabpils en ansökan vid Distriktsdomstolen i Zemgale om att SH:s återstående tid av polisövervakning skulle omvandlas till en ”frihetsberövande påföljd”. Den 25 juni 2020 skickades

en domstolskallelse med rekommenderat brev till SH:s angivna bostadsadress i Jēkabpils. Denna kallelse hämtades inte ut, utan returnerades den 31 juli 2020.

- 8 En förhandling ägde rum vid Distriktsdomstolen i Zemgale den 19 augusti 2020. SH närvarade inte och förhandlingen hölls i hans utevaro. Den dagen utfärdade rätten ett skriftligt beslut om att den återstående tiden av polisövervakning – två år och två dagar – skulle omvandlas till ett fängelsestraff på ett år och en dag, i enlighet med förhållandet 2:1 som föreskrivs i § 45.5 i strafflagen.
- 9 En utskrift av rättens beslut skickades till SH, men hämtades aldrig ut varpå den returnerades. SH hade rätt att överklaga beslutet från Distriktsdomstolen i Zemgale men gjorde aldrig detta.
- 10 Den 26 februari 2021 utfärdades en europeisk arresteringsorder med avseende på SH för verkställighet av det fängelsestraff som Distriktsdomstolen i Zemgale hade utdömt den 19 augusti 2020.

Parternas huvudargument

- 11 Minister for Justice and Equality (nedan kallad ministern) har framför allt gjort gällande att artikel 4a och § 45 i European Arrest Warrant Act 2003 (2003 års lag om europeiska arresteringsorder) (nedan kallad 2003 års lag), som införlivade bestämmelserna i artikel 4a med irländsk rätt, föreskriver att överlämnande endast kan vägras om ”förhandlingen som ledde till beslutet” hölls i den eftersökta personens utevaro och om villkoren i artikel 4a i övrigt inte var uppfyllda. Ministern har hävdats att det i förevarande fall inte rörde sig om huruvida någon ”förhandling som ledde till beslutet” hade hållits i SH:s utevaro, eftersom förhandlingen vid Distriktsdomstolen i Zemgale den 19 augusti 2020 inte utgjorde någon ”förhandling som ledde till beslutet” i den mening som avses i artikel 4a. Ministern har påpekat att artikel 4a och § 45 inte är tillämpliga i situationer där ett förfarande eller en förhandling inte utgör en ”förhandling som ledde till beslutet” och att de således inte kan utgöra en grund för att vägra överlämnande.
- 12 Tvisten rör inte huruvida SH var närvarande eller företrädde vid förhandlingen den 19 augusti 2020, utan tvistefrågan är huruvida den förhandling som hölls den dagen utgör en ”förhandling som ledde till beslutet”. Ministern har hänvisat till avgörandet i mål C-571/17 PPU, Ardic (EU:C:2017:1026) (nedan kallad domen Ardic), och till den efterföljande domen LU. Ministern har, på grundval av dessa avgöranden, gjort gällande att ett beslut som avser verkställighet eller tillämpning av ett fängelsestraff som tidigare utdömts inte utgör ett ”beslut” i den mening som avses i artikel 4a inte omfattar, såvida inte särskilda omständigheter föreligger, och att den omständigheten att ett sådant beslut antogs i den tilltalades utevaro inte utgjorde något skäl för vägran och att en sådan vägran därför var utesluten.
- 13 Ett antal argument har framförts för motpartens räkning. Motparten har bland annat hänvisat till domen Ardic och konstaterandet i punkt 77 att begreppet ”beslut” inte omfattar ett beslut som avser verkställighet eller tillämpning av ett

fängelsestraff som tidigare utdömts, såvida inte beslutet syftar eller leder till att typen eller varaktigheten av denna påföljd ändras och att den myndighet som beslutat om påföljden har haft ett visst utrymme för skönsmässig bedömning. Motparten har hävdats att en förhandling där en övervakningsorder omvandlas till ett fängelsestraff innebär något mer än ett beslut om verkställighet eller tillämpning av ett straff som tidigare utdömts, exempelvis ett beslut om att omvandla ett villkorligt straff till ett frihetsstraff eller upphäva en tillfällig frigivning. Enligt motparten leder en sådan förhandling snarare till att typen eller varaktigheten av det straff som tidigare utdömts ändras. Han har hävdats att förhandlingen vid Distriktsdomstolen i Zemgale inte var ”likvärdig med en förhandling för verkställighet av en villkorlig dom”. Den omständigheten att en matematisk formel användes vid beräkningen av den period under vilken motparten skulle vara frihetsberövad ändrade inte det faktum att detta, enligt honom, i själva verket rörde sig om en förhandling som ledde till ett beslut i den mening som avses i artikel 4a i rambeslutet. Motparten har, i huvudsak, hävdats att beslutet syftade till att ändra det straff som tidigare utdömts eller hade denna verkan och att det var ett diskretionärt beslut, varför det omfattades av artikel 4a.

- 14 Motparten har dessutom påpekat att principerna i domen *Ardic* tillämpades i domen LU för att utöka skyddet för en rättvis rättegång enligt artiklarna 47 och 48 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 6 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) till förhandlingar i den tilltalades utelämnade nya brott som leder till att en villkorlig dom upphävs vid en separat förhandling. Han har gjort gällande att det för att vägra att överlämna honom inte krävs någon utvidgning eller ändring av det självständiga unionsrättsliga begreppet ”förhandling som ledde till beslutet” och att han inte var föremål för något tillämpligt fängelsestraff eller någon villkorlig dom, utan att han snarare hade ”ålagts ett beslut om polisövervakning varvid en överträdelse beivrades med böter”. Den förhandling som hölls vid Distriktsdomstolen i Zemgale i SH:s utelämnade ledde till att påföljdens typ ändrades till ett fängelsestraff. Han har följaktligen hävdats att avgörandet i målet LU ger fortsatt stöd för vägran att överlämna honom med tillämpning av artikel 4a samt § 45 i 2003 års lag.
- 15 Ministern har beaktat EU-domstolens avgörande i målet LU och hävdats att slutsatserna i det målet saknar relevans för de faktiska omständigheterna i förevarande mål. Ministern har hävdats att de administrativa förfaranden som resulterade i att motparten ålades böter inte kan likställas med förfaranden som leder till en fällande brottmålsdom, såsom var fallet i målet LU. Ministern har således gjort gällande, med hänvisning till domen *Ardic* och domen LU, att begreppet ”förhandling som ledde till beslutet”, i den mening som avses i artikel 4a, inte utgör ett beslut som enbart avser verkställighet eller tillämpning av ett frihetsberövande straff som slutgiltigt har utdömts efter ett straffrättsligt förfarande, med förbehåll för ett undantag, nämligen när beslutet ”påverkar ansvarsfrågan eller syftar eller leder till att typen eller varaktigheten av straffet ändras och den myndighet som meddelat beslutet har haft ett visst utrymme för skönsmässig bedömning” (se domen LU, punkt 53). Ministern har hävdats att en

befogenhet att skönmässigt besluta huruvida den uppskjutna verkställigheten av ett straff ska återkallas inte ska likställas med ett utrymme för skönmässig bedömning i fråga om ”typen eller varaktigheten av straffet”. Ministern har påpekat att den lettiska domstolen visserligen hade ett utrymme för skönmässig bedömning, men att detta utrymme var begränsat och inte innefattade något utrymme för skönmässig bedömning i fråga om typen eller varaktigheten av straffet. Ministern har även påpekat att även om den lettiska domstolen utövade sitt utrymme för skönmässig bedömning för att återkalla övervakningen, var dess valmöjligheter vad gäller typen och omfattningen av det straff som skulle utdömas strikt reglerade i lag och att det därför inte finns något som tyder på att domstolen hade något utrymme för skönmässig bedömning i fråga om typen eller varaktigheten av straffet. Ministern har följaktligen hävdats att förhandlingen den 19 augusti 2020 inte var någon ”förhandling som ledde till beslutet” i den mening som avses i artikel 4a och § 45, varför § 45 inte är tillämplig och överlämnande inte kan vägras med stöd av den paragrafen.

Bedömning

- 16 Supreme Court är i högsta grad medveten om EU-domstolens domar Ardic och LU. För avgörandet i förevarande mål hänvisar Supreme Court till de principer som formuleras i punkterna 70–72 i domen Ardic och som upprepas i den senare domen LU i punkterna 46 och 47, där EU-domstolen gjorde följande uttalanden:

”46. För det första erinrar domstolen om att rambeslut 2002/584 syftar till att underlätta och påskynda det rättsliga samarbetet, genom att det inrättar ett förenklat och effektivt system för överlämnande av personer som har dömts eller misstänks för brott, för att uppnå det mål som ställts upp för Europeiska unionen att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, varvid beslutet grundas på den höga grad av förtroende som måste finnas mellan medlemsstaterna ...

47. I detta syfte framgår det av rambeslutet, och särskilt av dess artikel 1.2, att möjligheten att vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder har utformats som ett undantag som ska tolkas restriktivt, och huvudregeln är att den europeiska arresteringsordern ska verkställas (dom av den 31 januari 2023, Puig Gordi m.fl., C-158/21, EU:C:2023:57, punkt 68 och där angiven rättspraxis).”

- 17 Supreme Court finner det troligt att det lettiska förfarandet kan liknas vid en omvandling av ett villkorligt straff till ett frihetsstraff vilken inte i sig omfattas av tillämpningsområdet för artikel 4a, såsom har klargjorts i domen Ardic. Den tvingande karaktären av polisövervakning kan likställas med de villkor som i regel brukar ställas med avseende på en villkorlig dom. Domen Ardic ger viss vägledning i detta hänseende. I punkterna 75 och 76 i den domen påpekade EU-domstolen att det domstolsavgörande varigenom den berörda personen fälls till ansvar för brott, inklusive den del av det beslutet varigenom den personen döms

till fängelse, ”till fullo omfattas av nämnda artikel 6 i Europakonventionen”. EU-domstolen betonade emellertid i punkt 75 att det följer av Europadomstolens praxis att den bestämmelsen inte är tillämplig på frågor som rör villkoren för verkställighet eller tillämpning av ett sådant fängelsestraff. EU-domstolen påpekade vidare i punkt 76 att det förhåller sig annorlunda endast för det fall att ”det – efter ett avgörande varigenom den berörda personens skuld fastställts och denna person dömts till ett fängelsestraff – ett nytt domstolsavgörande fattas som ändrar typen av eller varaktigheten av det straff som tidigare utdömts”. Två exempel gavs i den punkten. Det ena var när ett fängelsestraff omvandlas till utvisning, varvid det hänvisades till ett spanskt mål, och det andra var när varaktigheten på det tidigare beslutade frihetsberövandet förlängs, varvid det hänvisades till ett mål från Förenade kungariket. EU-domstolen fann således i punkt 77 att begreppet ”beslut” i artikel 4a.1 i rambeslutet ”inte omfattar ett beslut som avser verkställighet eller tillämpning av ett fängelsestraff som tidigare utdömts”, såvida inte det senare beslutet syftar eller leder till att typen eller varaktigheten av påföljden ändras och att den myndighet som beslutat om påföljden har haft ett visst utrymme för skönmässig bedömning. Frågan är således huruvida det omtvistade beslutet påverkade typen eller varaktigheten av det fängelsestraff som fastställdes i den slutliga fällande domen med avseende på den berörda personen. I punkt 79 påpekade EU-domstolen dessutom att de förfaranden som var involverade i besluten om förverkande inte syftade till en omprövning av målen i sak, utan endast avsåg de konsekvenser som skulle följa med anledning av att den dömda personen inte iakttagit villkoren. [EU-domstolen] drog därefter följande slutsats i punkt 81:

”Besluten om förverkande av villkorlig frigivning ... leder endast till att den berörda personen kan tvingas avtjäna den resterande strafftiden av det straff han eller hon ursprungligen dömdes till. När den villkorliga frigivningen såsom i det nationella målet helt förverkas, får det ådömda straffet ånyo alla sina rättsverkningar och fastställande av varaktigheten av den återstående strafftid som ska avtjänas är endast följden av en aritmetisk beräkning då antalet redan avtjänade dagar i fängelse helt enkelt avräknas från den totala strafftiden såsom denna fastställdes i den slutliga fällande domen.”

- 18 Det framgår av de uppgifter som de lettiska myndigheterna har lämnat i förevarande mål att den treåriga polisövervakningsperioden inleddes vid den tidpunkt då fängelsestraffet på fyra år och nio månader hade avtjänats. Därefter ska en aritmetisk beräkning användas, i händelse av en överträdelse, för att fastställa perioden av en eventuell frihetsberövande påföljd som kan följa av att personen inte har iakttagit villkoren för polisövervakningen. För att använda samma ord som EU-domstolen förefaller det som om det inte har meddelats något nytt domstolsavgörande om varaktigheten av det straff som ska avtjänas, eftersom maximitiden i fråga redan har fastställts i den dom som meddelades år 2015 och den faktiska perioden av ytterligare frihetsberövande fastställs genom den omräkningsformel som anges i lettisk rätt. Vare sig påföljdens typ eller dess varaktighet ändras, med förbehåll för och i enlighet med bestämmelserna i lettisk rätt, såsom tidigare har beskrivits. Inga ytterligare villkor uppställs och ingen

ytterligare tid läggs till den som fastställdes redan i det ursprungliga domstolsavgörandet från år 2015. I lettisk rätt anges den längsta tid som kan fastställas för polisövervakning, med hänsyn till det brott och den period för vilka det ursprungliga fängelsestraffet har utdömts.

- 19 Distriktsdomstolen i Zemgale hade endast att ta till ställning till huruvida det fanns anledning att utdöma den kompletterande påföljden, vars varaktighet var fastställd i lag. Supreme Court ansåg därför inledningsvis att överlämnandet inte skulle vägras med motiveringen att det straff som utdömdes den 19 augusti 2020 inte var någon ny påföljd, i en situation där villkoren och parametrarna för den frihetsberövande åtgärd som följde på en överträdelse var tydliga och fastställbara och inte innebar något nytt beslut eller en ändring av det ursprungliga straffets typ eller varaktighet. Det råder dock viss tveksamhet kring denna fråga. Straffet i förevarande mål skiljer sig från det i målet Ardic. Även om den dom som meddelades år 2015 innebar en möjlighet till ytterligare fängelsestraff, ålades motparten, genom beslutet av Distriktsdomstolen i Zemgale, helt enkelt inte att "helt eller delvis avtjäna det fängelsestraff som tidigare hade utdömts". Motparten hade avtjänat det fängelsestraff som han ursprungligen hade ådömts, och den påföljd som Distriktsdomstolen i Zemgale påförde honom innebar att typen eller varaktigheten av den tidigare utdömda påföljden ändrades genom att polisövervakningspåföljden omvandlades till ett (ytterligare) fängelsestraff. Distriktsdomstolen i Zemgale hade dessutom ett utrymme för skönsmässig bedömning i fråga om huruvida motparten skulle ådömas en sådan påföljd (och inte i fråga om påföljdens längd). Mot denna bakgrund kan Supreme Court inte slå fast att den fråga som har uppkommit vad gäller tolkningen och tillämpningen av artikel 4a mot bakgrund av omständigheterna i förevarande mål om överklagande är så pass uppenbar att det inte finns utrymme för rimligt tvivel. Det ankommer följaktligen på Supreme Court att begära vägledning från EU-domstolen i överensstämmelse med mål C-561/19, Consorzio Italian Management (EU:C:2021:799), och Supreme Court anser därför att ett hänskjutande bör göras till EU-domstolen i enlighet med artikel 267 FEUF.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande [Upprepning av de frågor som har angetts ovan i förevarande beslut]

[utelämnas]